

ฐานความคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทย ใจความสรุป วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

อัตราความเจริญที่สูงขึ้นในประเทศไทยในทศวรรษที่ผ่านมาเห็นได้อย่างชัดเจนมาก เป็นผลให้ความยากจนได้ลดน้อยลงได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ต่างๆ ที่รับจากการเจริญเติบโตนี้ไม่ได้ถูกแบ่งปันออกไปอย่างเท่าเทียม จากค่าดัชนีชี้วัดการกระจายรายได้หรือดัชนีจีนิ ได้แสดงว่าความไม่เท่าเทียมกันในประเทศได้ขยายตัวขึ้น (คือที่ ๐.๔๒ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ และ ๐.๔๘ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๐, ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ) การเพิ่มขึ้นของความไม่เท่าเทียมกันร่วมกับภาวะกรุงหนทางเมืองในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ทำให้เกิดความเสียวต่อความมั่นคงทางสังคมในประเทศ เพื่อหาแนวทางการแก้ไข รัฐบาลไทยได้ให้คำมั่นว่าจะทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมลดน้อยลง ผ่านแผนยุทธศาสตร์การสร้างสวัสดิการสังคมไทยภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๖ โดยแผนนี้มีส่วนประกอบอยู่ ๔ ระบบ (ระบบบริการสังคม, ระบบประกันสังคม, ระบบการช่วยเหลือทางสังคม และระบบการส่งเสริมสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม) ซึ่งมีเป้าหมายในการให้สวัสดิการกับผู้ที่มีสัญชาติไทยทุกคนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต นอกจากนี้ความคุ้มครองทางสังคมยังได้ถูกบัญญัติให้เป็นประเด็นหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ อีกด้วย

ลักษณะของการขยายความคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทย

ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน การพัฒนาของความคุ้มครองทางสังคมได้ถูกแยกออกเป็นหลายส่วน โดยเริ่มแรกนั้นมีศูนย์กลางอยู่ที่ข้าราชการพลเรือน, บุตรหลานและคู่สมรส และแรงงานในระบบ ส่วนแรกนั้นคิดเป็น ๗ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากร ซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครอบคลุมจากโปรแกรมที่ได้รับเงินจากการเก็บภาษีต่างๆ ส่วนแรงงานในระบบนั้นมีจำนวนคิดเป็น ๑๕ เปอร์เซ็นต์ และได้รับความคุ้มครองในกรณีเจ็บป่วยทุพพลภาพ เสียชีวิต คลอดบุตร เงินสงเคราะห์บุตร ขราภาพ และว่างงาน ผ่านโปรแกรมการสมทบเงินที่ดำเนินการโดยสำนักงานประกันสังคม

เป็นระยะเวลาที่ยาวนานที่ผู้ด้อยโอกาสและคนยากจนได้เข้าถึงแค่โปรแกรมแบบเฉพาะกิจที่ผ่านการตรวจสอบวัดรายได้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่นานมานี้ ประเทศไทยได้ก้าวกระโดดในการก่อตั้งระบบความคุ้มครองทางสังคมแบบถ้วนหน้า โดยมีกรริเริ่มโปรแกรมความคุ้มครองถ้วนหน้า ๒ โปรแกรม คือ ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า ในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ เพื่อให้ความคุ้มครองด้านสุขภาพแก่ประชาชนที่ไม่สามารถเข้าถึงโปรแกรมความคุ้มครองในระบบรัฐหรือเอกชนที่มีอยู่แล้ว ชุดสิทธิประโยชน์ครอบคลุมบริการทางการแพทย์ในด้านการตรวจรักษาโรคและฟื้นฟูสภาพทั่วไป การรักษาพยาบาลที่มีค่าใช้จ่ายสูง และกรณีอุบัติเหตุ อุบัติเหตุ อื่นๆ อีกโปรแกรมหนึ่งคือ เบี้ยยังชีพถ้วนหน้า ๕๐๐ บาท (๑๘ ดอลลาร์สหรัฐ) ได้ถูกริเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ ซึ่งให้การประกันรายได้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๖ ปีขึ้นไป (ยกเว้นข้าราชการพลเรือน) และในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ รัฐบาลได้อนุมัติเงิน จำนวน ๕๒ ล้านบาทเพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยจากปีงบประมาณ ค.ศ. ๒๐๑๒ ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง ๖๐ ถึง ๖๕ ปี จะได้รับเงินจำนวน ๖๐๐ บาทประจำทุกเดือน อายุระหว่าง ๖๖ ถึง ๗๕ ปี ได้รับ ๘๐๐ บาท และ อายุมากกว่า ๗๖ ปี ได้รับ ๑,๐๐๐ บาท ตามลำดับ แต่เนื่องจากน้ำท่วมครั้งใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ ณ ขณะนี้ มีความเป็นไปได้ว่างบประมาณนี้อาจจะถูกตัด

1 เป็นดัชนีที่แสดงความไม่เท่าเทียมกันหรือความเหลื่อมล้ำของรายได้ คือ สัดส่วนที่แสดงถึงพื้นที่การกระจายรายได้ของบุคคลแต่ละคนในสังคมที่เป็นจริง นำมาเทียบกับพื้นที่ที่มีการกระจายรายได้ที่เท่ากันอย่างสมบูรณ์

อุปสรรคในอนาคต

ความครอบคลุมแก่แรงงานนอกระบบและครอบครัวของแรงงานเหล่านั้น (มีจำนวนคิดเป็น ๗๖ เปอร์เซ็นต์ ของประชากร) ยังคงเป็นปัญหาหนึ่งที่ต้องได้รับการแก้ไข ความต้องการที่จะขยายความครอบคลุมไปยังกลุ่มคนเหล่านี้ ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ ของพระราชบัญญัติการประกันสังคม ซึ่งผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิประโยชน์ซึ่งได้รับการอุดหนุนสมทบเงินจากรัฐบาล ในกรณีการเจ็บป่วย กรณีอุบัติเหตุจากการทำงาน กรณีทุพพลภาพ เงินทำศพกรณีเสียชีวิต และบำเหน็จชราภาพ (ได้เป็นเงินก้อน) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีกลุ่มเป้าหมายที่ถูกครอบคลุมเพียง ๑.๖๘ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น กองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ควบคุม โดยกระทรวงการคลัง (ปี ค.ศ. ๒๐๑๑) ได้ถูกริเริ่มขึ้นเพื่อจัดการระบบบำนาญเพื่อประชาชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ ถึง ๖๐ปี ที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐบาลหรือ กองทุนประกันสังคม ผู้ประกันตนสามารถสมทบเงินในแต่ละเดือน และได้รับสิทธิประโยชน์จากการสมทบเงินจากรัฐบาล ซึ่งสิทธิประโยชน์ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่ถูกสมทบ (เพดานเงินไม่เกิน ๖๐๐ บาท) และอายุของผู้ประกันตน

เพื่อสร้างฐานความคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทย รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องหาทางแก้ไขอุปสรรคอื่นๆด้วย เช่น

- การจัดตั้งระบบความคุ้มครองที่ใช้สิทธิเป็นรากฐานที่เพียงพอและเป็นระบบ เพื่อสู้กับความยากจนของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสต่างๆ อย่างเช่น การพัฒนาระบบเบี้ยยังชีพ ๕๐๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินเพียงหนึ่งในสามของเส้นความยากจน
- ดำเนินการจัดการขยายความคุ้มครองให้แก่แรงงานนอกระบบ
- พัฒนาโปรแกรมต่างๆ ให้สอดคล้องกันเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียม อย่างเช่น ความไม่เท่าเทียมในระบบประกันสุขภาพระหว่างบุคคลที่สมทบเงินเข้าในโปรแกรมการประกันสังคม และบุคคลที่อยู่ในโปรแกรมการประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งได้รับการคุ้มครองที่ดีกว่าโดยไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ
- ต้องทำให้มั่นใจได้ว่าระบบขององค์กรและการเงินมีความเสถียรและยั่งยืน
- พัฒนาระบบประกันสังคมและความคุ้มครองทางสังคมทุกระดับ

ข้อมูลเพิ่มเติม : <http://www.ilo.org/gimi/gess/ShowCountryProfile.do?cid=404&aid=2>

